

امان معاشر

داکتر ایماق در جوانی

ایل فرزندى (شرح مختصر)

دبیاچه

(مصاحبه ژورنالیستان اوزبیکستان با داکتر فیض الله ایماق)
افغانستانده بؤلمه گن، او یورتنی کورمه گنمن. لیکن ... مینینگ موی سفید ، یاشی سکسانلردن
آشگن قبله گاهیم بار. بیر آز ایلگه ری، او بیرده قرینداشلیرى نینگ دعوتیگه موافق افغانستانگه
باریب ، اوچ آی چمه سی توریب کیلگن ایدیله.
نیگه بونی ایسله یه پمن؟ چونکه آلدینگی حیاتی بو ذات اؤز کؤزلی بیلن کؤرگنله. بیله ایسه ،
اولوغ وطن اوریشیدن کیینگی دورلده دنیاگه کیلمه گنمیز. آتم ایسه، افغانستان نینگ آلدینگی
حیاتینى هم اؤز کؤزلی بیلن کؤریب کیلگنله.
انه شو ایکی دورنی کؤرگن آته م - موسی اؤغلی حبیب الله آرقه لی افغانستان خلقی حیاتینى
ایشیتگنمن.

افغانستانده قریب بیش یریم میلیونگه یقین اؤزبیکلر یشه یدی . بو گون اولر اؤز آنه تیله ریده
راديو ، تیلویزیون ایشیتتیریشلرینی تینگله یه پتیلر، جریده - جورنال کتابلرنی مکتبلرده اوقیتیلر.
مینینگ موی سفید آته م شونده ی حکایه کیلگن ایدیله:
« باله لریم ، افغانستانده حیات آغیر، بیزنینگ آلدینگی آغیر کونلریمیزنی ایسله ته دی. بای
یخشی یشر ایکن ، کمبغل بیچاره نینگ احوالیگه وای » ...

بیزنینگ شرحیمیز قهرمانی، افغانستانلیک یاش عالم – فیض الله ایماق حیاتی بونگه بیر مثال.

فیض الله نینگ یاشلیگی

- اؤز یاشلیکینگیزنی ایسله ب آله سیزمی؟

- خییچه دن کیلگن ، قاتمه گینه ، خو بیچیم فیض الله دن سؤره یمن.

بیر آز اویگه تاله دی. کولیب تورگن یوزیده غمگینلیک پیدا بؤلدی. بیر نرسه سینى یوقاتیب قۇیگن کیشیدیک او یاق – بو یاقه نگاهینى یوگورتیردی . سؤنگ ، غمگین، سونوق بیر قیافه ده سؤزله ی باشله دی. آدم باله سی نینگ باشى تاشدن هم قتتیق بؤلر ایکن . همه نرسه گه چیدر ایکنسن . یاشلیگیم مینینگ بیر عمرلیک خاطره م . اونى هیچ – هیچ ایسیمدن چیقراومه یمن... -اونگه بیر پیاله چای اوزه تدیم. چونکه جودده بی ضابطه ایدی. او پیاله دن بیر ایکیکی چای خوپله گن بؤلدیو، ینه حکایه سینى دوام ایتتیردی.

- ۱۹۴۵ اینچی ییلده فاریاب ولایتی نینگ اندخوی شهرى باغبۇستان قیشلاغیده تولد تاپگنمن . ییتی یاشگه تؤلر – تؤلسمسده آته م شاهیمردانقل وفات ایتدیلر. آنه م مفتوحه بیزگه هم آنه لیک، هم آنه لیک وظیفه سینى اؤته دیلر.

- نیمه ، سیزدن باشقه اکه – اوکه لرینگیز یوقمیدی؟

محمد هاشم ، محمد انور دیگن اکه لریم ۴-۵ یاشلریده، چیچک خسته لیگی طفیلی دنیادن اؤتگنلر. - هه، بیرگینه محمد الله دیگن اوکم بار ایدی. بو اوکم توغریسیده کیننراق ینه تۇختله میز. خلص، آنه م مینى اوقیتماقچی بؤلدیلر. قیشلاغیمیزده گی قورغان نامیده گی باشلنغیچ مکتبگه اوقیشگه قۇبیلر. خوددی شو مکتبده اؤقیب باشله گن پیتلریمده آنه م وفات ایتدی. ایسیمده عمه کیلریم حیدرقل و عبدالعزیز آنه مگه :

« فیض الله نى مکتبدن چیقره میز، او یخشی سیزلرگه یاردم قیلسین»،- دیشدی. آنه م ایسه:

« فیض الله نى مکتبدن چیقومه یمن، اوقیسین»،- دیب توریب آلدیلر. « قیننه لیب قاله سی، احوالینگیز آغیر»،- دییشدی ینه عمکیلریم.

- « قیننلسم هم سیزلرگه یالبرمه یمن»، - دیب توریب آلدیلر. «قنده ی قیلیب باله لرینگنی باقه سن»،- دیگنلریده ، یاور چاق

(قؤل آسیاسی) تارتیب بؤلسه ده فیض الله نى اوقیتته من، دیب قطعى گپیردی آنه م. آنه م نینگ ایتگنی بؤلدى . اوشه وقتلرده آنه م یاورچاق تارتیب اوشبو قۇشیقنى كۇپ ایتر ایدیلر:

یاورچاق تارته ی دیدیم، تارتامه دیم،

قرنیم نینگ آچلیگیدن یاتالمه دیم ...

شونده ی قیلیب قیشلاغیمیزده گی مکتبنى تاممله دیم. بیز نینگ مکتب ترتیبیگه كۇره

باشلنغیچ مکتبى بیتیریشده امتحان تابشیردیك. امتحان نى كابلدن كیلگن هیأت آردى . مین وینه ایككى مکتبداشیم غلام حیدر کریمی و خواجه قل کارگر امتحانلرنى بیس بها گه تابشیردیك. بیز ینه اؤقیشنى دوام ایتتیریشیمیز ممکن ایدی. شو نینگ اوچون هم كابلگه كیلدیك... بیزنى بو بیرده گى ابن سینا نامیده گى اوچ ییللیك اؤرته مکتبگه قبول قیلیشدى. یاتاقخانه بیلن تاملینلشدى. بیر ییلده بیر مراتبه تعطیل پیتلری قیشلاققه کیلیب آنه منى كؤریب كیتردیم. آنه م ایسه، یؤل پولی، كیمیم - كیچك تیارله ب بیررایدی. بولرنى قه بیردن آلدینگیز؟ دیسم، شیر، ماست، مسكه، مرغ، تخم، زردالو ساتیب تؤولب قؤیدیمده باله م، دیر دیلر. مین هر گه ل اویگه بارگه نیمده والده م نینگ زعفران یوزینى كؤریب، جودده قینه لب قالگه نینى بیلر ایدیم. شونینگ اوچون هم « آنه، اؤقیمه یمن، سیزلر قینه لب قالدینگیز» دیسم، « یؤق سین اؤقیب بیر کون آدم بؤلسنگ، مینینگ قینلنگلریم هیچ نرسه بؤلمه ی قاله دی»، - دیردیلر.

آنه - باله نینگ بیر- بیرگه بؤلگن مهرینى هیچ نرسه بیلن اؤلچب بؤلمس ایکن. مینى ديب آنه م یازیش، اؤقیشنى اؤرگه نیب آلدیلر. مینگه یازگن خط لری شعرى مضمونده بؤلیب شونده ی بیتلر بؤلردى:

قلدیغاچ بؤلمه ی میکین،

درختگه قؤنمه ی میکین.

فیض الله اوچون کویه - کویه

دیوانه بؤلمه ی میکین ...

بیز ابن سینا نامیده گى مکتبى تمامله دیک... غلام حیدر کریمی، خواجه قل کارگر و مین ینه امتحانلرنى اعلا گه تابشیردیك. مینى و کارگر نى « دارالمعلمین» - یعنی معلملیك مکتبگه، و کریمی نى ایسه، تخنیک مکتبگه قبول قیلیشدى. بو مکتبه اوچ ییل اوقیدیک. شوندن کین مین نادریه نامیده گى ایسه گه اوقوتوچى قیلیب تعینلندیم. بو بیرده درى ادبیاتیدن درس اؤته باشله دیم. ۱-۲ ییل ایشله گنیمدن سؤنگ کابل اونیورسیتیتگه کیریش اوچون حجتلرنى تابشیردیم. امتحانلردن هم اؤتدیم، ادبیات فاکولته سیگه قبول قیلیشدى. شو فاکولته ده بیر ییل اؤقیگچ، قابلیتیمیزگه قره ب، ینه بیزنى کیچیک ساحه لرگه اجره تدى. مینى ژورنالیستیکه بؤلیمگه اؤتکزیشدى.

عایله وى شرایطیم جودده هم آغیر بؤلگنلیگیدن بیر وقت نینگ اؤزیده اؤقیدیم و بؤش وقتلری شو دارالفنون نینگ کتبخانه سیده ایشلردیم. بوندن تشقرى شخصی درس هم اؤتدیم. اونیورسیتیتیده اؤقیب یورگن پیتلریم شعریتگه قیزیقیدیم. بعضاً ایسه ریپر تاژ و شرحلر یازیشنى مشق قیلر ایدیم. شو اشتیاق طفیلی هم افغانستان رادیوسیده درى و پشتو تیللریده « بیز و اولکه میز» دیگن

موضوعىدە گى ايشىتتىرىشنى آلىب بارە دىگن بۇلدىم . شونىسى قىزىقكە ، درى تىلىدە دىكتورلىك « نطقلىك» قىلىپ ھم توردىم . -اونىيورسىتت نى قچان تو گلله دىنگىز؟

-تۇرت يىل اۇقىدىم. اونیيورسىتت نى – تامامله شىم بىلناق ، ارمیه (عسکرلىك) خدمتىگه يوبارىشىدى . بىر يىل خدمت قىلىپ«برىدمن» عنوانى بىلن ذخیره گه قىتدىم.

- سۇنگ قه بىرلرده ايشله دىنگىز؟

- افغانستان مدنیت مینستریلگی ولایت مطبوعات بۇلیمیده گزیتە – ژورناللر بۇیىچە ايشله دیم. انه شو دورده عالی جرگه گه تورلى ملتردن وکیللر سه یلندی. شو وکیللر اؤز آنه تیللریده رادیو ایشیتتیریشلری بیریپ تورلیشى نى حاکمیتدن سۇره شدى.

عالی جرگه کینگه شینینگ قراریگه کۇره اۇزبیک، ترکمن، بلوچ، پشه یی و نورستانى تیللریده رادیو ایشیتتیریشلری بیریله دىگن بۇلدى. شوندىن کین گینه مینى رادیوگه ایشگه آلیب کیلیشىدى و شو پروگرامگه متصدى و آمر قىلىپ تعینلشدى . بو پیرده ھم ایشنى یۇلگه قۇییش آسان بۇلمه دى. چونکه ، بو تیللر بۇیىچە قابىلتى، بىلیمدان کیشیلر دىیرلى یۇق ایدی. انچه – مونچه اورینشلردن سۇگ گینه دىکتور « نطق» ، ترجمان ایزلب تاپدیك.

مین اۇزبیک تىلى ایشیتتیریشلریگه قتنه شر دیم.

اۇزبیک تىلىدە بیریله دىگن ایشیتتیریشلر جودده یخشى یۇلگه قۇییلدى. تیز- تیز کلاسیك ایجادیدن نمونه لر، بخشیلر، شاعرلر مشاعره لرینى تشکیل قىلىپ توردىك.

قۇشیقچى و موسیقه چیلرنى رادیوگه آلیب چىقدىك. أفغانستان نینگ اوزاق – یقین ولایتلریده یشاووچیلر بیزگه خط لر یۇلله ب ایشیتتیریشلریمیزدن ممنون ایکنلیکلرى نى اظهار قیلردى . شاعرلر و یازوچیلر اؤز اثرلریدن نمونه لر یوباریپ توردى . بیزنینگ یوتوغیمیزنى ظاهرشاه عملدارلری ، اونینگ یقین کیشیلری کۇرالمه ی قالدى . شولر و باشقه ایچكى دشمنلر بهتان خط لری یۇلله ب، حکومتگه بیزنى یامانله ی باشله دى. بو آرە ده ، ظاهر شاه پادشاهلیكدن کیتیب، اۇرنیگه محمد داوود تختگه چىقدى. بىر پادشاه نینگ کیتیشى و ایکنیچى پادشاه نینگ کیلیشى مملکتده ھىچ قندى اۇزگه ریش صادر قیلمه دى. داوود ھم اؤز عمكى سى نینگ ترتیبینى سقله ب قالدى.

- ایشیتتیریشلر تقدیری نيمه بۇلدى؟

- بیز اؤز ایشیتتیریشلریمیزده اۇزبیک ترکمن ملتى نینگ تاریخده گى و حاضرگى اۇرنى حقیده ، حقیقتلرنى خلقیمیزگه بىتکزر ایدىك. بو ایسه، محمد داوود طرفدارلریگه یاقمه دى . اولر « سیزلر کمونیستلر طرفدارلریسیز » ، - بیزنى قاره له دى . خلق بریبیر اۇزبیک ترکمن تىلىدە ایشیتتیریش بیریلیشى طلب قیلدى . شونده اولر باشقه چه یۇلت ایشیدى. « میلی ایشیتتیریشلرنى دوام ایتتیره بیرینگلر، لیکن ادبى پروگراملرده پشتو، درى یازوچیلر و شاعرلری ایجادیدن نمونه لر بیریپ

بارینگلر، كونسرتلر هم شو تیللردە بیریلسین» ،- دیشدی. بیز شونده ی هم قیلدیک . بیراق بو ایشیتتیریشلریمیز پادشاه گە یاقمە دی. اول و قتینچە ، سۇنگ ایسە بوتونلە ی پروگرامیمیزنی تۇختە تیب قۇییشدی . مین ایسە رادیو نینگ تربیوی پروگراملر « روزنە » اداره سیده ایشلە ی باشلە دیم . ثور انقلابی دن کین محلی ایشیتتیریشلر کینگە یتیریلگن حالده باشلندی.اۋزبیکچە و ترکمنچە دستوری نینگ هر بیر ساعتدن و باشقە لری ایسە ، یریم ساعتدن ایفیرگە اوزە تیلە باشلە دی.

- فیض الله ایماق بیلن صحبتیمیز دوام ایته دی.

جان و دلنی عاقبت یۇلینگدە قربان ایله دیم
كۆز یاشیمنی سر بسر ، بغریم کبی قان ایله دیم
نالە ی زاریم مینی ، بارور فلک لر قاشیگە
لیک ایشیتنمە یسن جفاجو شونچە افغان ایله دیم
استخوانیمدن قلم ایله ب ، یورە ک قانی بیلن
عرض حالیمنی یازیب تقدیم سلطان ایله دیم...

بو مصرعلر فیض الله نینگ ایجادیدن نمونە. بو غزلی شونده ی معیارگە کیلتیریب ، وزن و جمله لرنی دانه - دانه قیلیب اوقیدیکە، ایشیتگن قیلبرنی لرزه گە سالدی.مین شاعر هم ، نطاق هم ایمسمن. اما، سطرلر آهنگی، کوچلی . اونینگ دردی سیزیلیب توره دی. نیگە؟ نیمە اوچون؟ مشقتلی حیات یۇللرینی فیض الله اۋز کۆزی بیلن کۆریب، آچ – نهار اۋلگن آدملرنینگ گواهی بۇلگن او . درد و الم سطرلر گە کۇچگن...

-۱۹۷۸ ییلی مینی محلی پروگراملر رادیو سیگە ایشگە دعوت قیلیشدی. باشیم آسمانگە یتگندە ی بۇلدى. اۋزبیک پروگرامی، همده ترکمن و باشقە محلی پروگراملر قیتە دن باشلندی. دستلە ب پروگراملر مدیری، پروگراملر ایشیتتیریش بۇلیمی باشلیغی نینگ معاونی وظیفە لریده ایشلە دیم. کین باش محررلیک ، بیر وقت نینگ اۋزیده ایسە نطاقلیک هم قیلدیم.

ایسکی توزوم اسارتی

۱۹۵۵ ییل. بیز اوچون اینگ آغیر ییل بۇلدى. اندخوی آسمانی نینگ بولوتلری قباغینی سالگن کون. هلی هنوز کیچە کیده ی ایسیمده. قربان عیدگە همه تیارگرلیک کورماقده. عرفه آقشامی. بو کون – همه تیریکلر اویدە بۇلیشى کیره ک . اۋتکن – کیتگنلر یاد ایتیلە دیگن کون حسابلنە دی، بو کون. بیز یاش ایدیک. آتە م اوچ – تورت کون اویدە یۇق ایدی. آنە مدن « آتە م قە بیرده؟» ،- دیب سورە یمن. آنە م ایسە « اولگە کیتگنلر»،- دیب بیزنی آوتە دیلر.

... غیرە – شیرە پیت ایدی. آنە م زولانە سی بیلن حولیگە کیریب کیلدیلر. چاپقیلە ب اوکە م و مین آتە مگە تشلندیک. رنگلری بیر حالده بۇلسە ده، بیزنی بغریگە باسیب یوزلریمیزدن اوپە باشلە دیلر.

آته م حولی ایتە کیدە سیگیر ساغە یاتگن ایکنلر. آته میننگ آوازینی ایشیتیب یوگوریب کیدیلر. آته م بیلن سۇره شدی. آته م ایسه تئیش تیمیرچی اوستە نی ایتیب کیلیشی نی آته مگە ایتدی. تیمیرچی کیلیب آته م نینگ زولانە سینی (زولی - آیاق کیشە نی) آچدی. شو کیچە آته م اویده تونە دیلر. ایرتە بیلن ینە تیمیرچی اوستە کیلیب، کیشن نی آته میننگ آیاغیگە سالیب قۇیدی. آته م ینە اویدن چیقیب کیتدیلر. عید هم اۇتدی. بو آره دە آته م ینە اویگە قە یتیب کیلیدیلر. ایندی آته میننگ آیاغیدە کیشە نی یۇق ایدی. یاشلیکدە گی بیلگە نینگ تاشگە ، کتتە لیکدە ایسه، سوو گە یازیلە دی دیگە نی راست ایکن. اۇشە بیللردە گی واقعه لر مییه مدە قتتیق اۇرنە شیب قالگن ایکن . همه سی آلدیمدە تورگندە ی . خوددی اۇشە کونلریننگ بیرى ایدی. آته م کۇچە دن شاشیلیب کیلیدیو، آته مگە « تیز جای سالیب بیمارگە اۇخشە ب یات» دیدیلر. آته م ایندی جای قیلیب یاتگن هم ایدی، بیر افغان داکتری حولیمیزگە کیریب کیلیدی. آته م اونگگە آته منى کۇر ستدی. سۇنگ دیوارده آسینلیق تورگن بساطیمیز- کتتە افغان گیلامینی(قالین) آلیب اۇره دیلر. یخشیلە ب باغله ب داکترگە بیردیلر. بو واقعه لر کۇز اۇنگیمدە صادر بۇلگن بۇلسە دە ، اونینگ ماهیتینی بیلمسدیم. اما ... آره گە ساووقلیک توشدی. کۇپ هم اۇتمسدن آته م عالمدن اۇتدیلر. بیز یالغیز قالدیک...

آته م واقعه سینی اونیورسیتیتی نی تاممله گن ییلیم آته م حکایه نی قیلیب بیردیلر. کولیب،- دیدیلر بیر کون آته م. آتنگ « جای سالیب یاتگین » - دیگندە مین یاندیم. سین بۇلسە مینی کۇریب» نینگە یاتیسیز؟»،- دیب سۇره دینگ. مین « جیمگین» دیسم ، سین قولاق سالمە یسن. یاش باله ایدینگدە، هیچ نرسە دن خبرینگ یۇق ایدیدە . اۇشە پیتلردە آتنگ بیر نیچە بار اۇزیبیکستانگە تجارت اوچون باریب کیلگن ایدی. او بیردە گی اۇزیبیکلر حیاتینی بو بیردە گی لرگە ایتگن ایکن. بونی ایسه، پادشاه قبیلیدە گیلر ایشیتیب، عملدارلرگە بیتکزگن. آته نگی قیزیلر یعنی ساویت اتفاقی نینگ جاسوسی صفتیدە عیله ب قمه شگن ایکن همده اونى عایله سی بیلن بیرگە ، چقمە - چقور» چخانسور» ولایتیگە سورگین قیلیشگە قرار چیققن ایکن . شونده ، آته نگ ایسه « حاضرچه عیالیم آغیر کسل ، ساغە ییب کیتگندن سۇنگ کیتە میز»،- دیگن بهانه بیلن مینی داکترگە کۇرستدی و آخری قالینچە بیریب قوتیلدی. اما قماقده بیچاره نی کۇپ اورگن ، قینە گن ایکن. حقیقت نی ایتە من دیب ، بیچاره قینە لیب اۇلیب کیتدی. آته لرینگ جودده هم آق کونگل حلال انسان ایدی، - دیدیلر آته م .

دردیم بلند. آته دن یتیم قالدیک. مینینگ حیاتیتم قینینچیلیکلرگە « باى» بۇلدى. اوقیدیم، سوادخوان بۇلدم. اما، اوکە م محمد الله آته مگە کومکشدی. مینگگە اوقیش اوچون یاردم قیلدی. مال باقدی، اوراق اۇردی. اولغە یگندە اونى ارمیه « عسکرلیک» گە آلدی. خدمتدن بۇشە تیشمه دی. او نجارلیک

كسبيني ايگلله دى. افغانستان فنلر اكه ديميه سى نينگ « چارصد بستر » شفاخانه سيده ايشلر ايدى. شرايط نهايتده آغير. قيش آيلرى نينگ بيريده تاش كومير گازيدن وفات ايتدى. كابلدن اوكه م نينگ جسدى نى اندخويگه - آنه م آلدیگه آلب كیلدیم. باشیمیزگه آعیر مصیبت توشدی. آنه م داد سالیب ییغله دیلر. مین آنه م نینگ یالغیز فرزندى بۇلیب قالدیم.

۲۴ - یاشده جهاننى ترك ایتگن محمد الله

فن فدايى سى

اۇزبېكستان حقيده كۆپ ايشيتگن من. سواد خوان بۇلگه نيمدن كيىن اۇزبېكستانگه عايد كۆپله ب كتابلرنى اوقيديم. « آيدىن » گزيتته سى بيليملريم قاموسى بۇلدى. اونينگ صفحه لريدن اۇزبېكستان ينگيلىكلرى نى اۇقيپ بارر ديم. ليكن شو بيلن بيرگه جمهوريت راديو سى نينگ « وطنداش » ايشيتتيريشلرني هم منتظم ايشيتيشگه حركت قيلدريم . ۱۹۷۹ ييل كه « وطنداش » نينگ « اۇزبېكستان حقيده نيمه لرنى بيله سيز؟ » سيرتقى مسابقه سيده فتنه شيب بيرينچى اۇريننى ايگلله ديم. ۱۹۸۰ ييلى بو نشریات نينگ رسمى دعوتیگه كۆره اۇزبېكستانده ميهمان بۇلديم. مينگ بار ايشيتگندن كۆره، بير بار كۆرگن افضل ديگنلرى راست ايكن. بو بيرده گى آدملر حياتيده، تورموش طرزي افسانوى « باغ ايره مگه » اۇخشب كيتدى. شو شو اۇزبېكستان نينگ آشفته سى بۇلیب قالدیم. بختيمدن اۇرگيله يكه، ميني ۱۹۸۲ - اينچى ييلده تاشكينتگه بير ييللىك اۇقيشگه يوباريشدى. مين لينن (حاضرچه اولوغبيك) ناميده گى تاشكينت دولت دارالفنونى نينگ ژورناليستىك فاكولته سى « راديو - تلوزيون » شعبه سيده تدقيقاتچىلىك ايشيني باشله ديم. بو علم در گاهيده مينگگه فيلولوجى فنلرى نامزدى، داتسينت انور كريموف يقيندن ياردم بيردى. ميني نشریاتلر بيلن باغله دى. كۆپله ب مقاله لريمنى اۇزبېكستان نينگ مطبوعاتيده اعلان قيلدیردى. تاشكينت دولت اونيوورسيتيتيده « افغانستان مطبوعاتى » ديگن موضوعده كۆركزمه تشكيل قيلدیم . بو كۆركزمه نى طلبه لر هم ، پروفيسور و اوقوتوچيلر هم كۆريب ، يخشى فكرلرني مطبوعات آرقه لى بيلدیريشدى.

بو مينينگ دولتيم ، خلقيمگه ، مينگگه حرمت رمزي بۇلدى. بو وقتلرده اونيوورسيتيت نينگ شرق فاكولته سيده درى تىلى و ادبياتيدن هم درس اؤتدیم.

اۋزبېكستانده ميندى كمبغل نىنگ فرزندىگه كتنه اعتبار قىلىندى. هميشه ، همه جايدە ياردم كۆرستىدىلەر، مصلحتلىرىنى درىغ توتىشمىدى. بختىم اچىلىپ ، يۇلىم روان بۇلدى . بو آمىدىم كولىپ باققە نى بۇلدى.

۱۹۸۲ - يىلى تاشكىنت دولت اونىيورسىتتى فىلولوچى فاكولتە سى فولكلور شعبە سىگە اسپىرانتورە گە قبول قىلىندىم.

- سىز خلق آغزە كى ايجادىگە قىزىقنىسىزمى؟

نىگە بو ساحە گە يۇل آلدىنگىز؟هە، ياشلىگىمدن اۋزىبىك خلق داستانلىرىنى كۇپ تىگله گنمن. كىنچە لىك ايسە ، بو بارە دە ايشىتگنلىرىمنى دفتىرلرگە توشىرىپ يوردىم. لىكن فن دوكتورى بۇلە من دىب هىچ هم اۋىلە گن ايمىدىم. بخت دىگە نى غايدىن كىلمىس اىكن. مشقتلى محنت البتتە هر بىر انسانگە بخت يره تركن. بونى حياتىم يۇلى كۆرسە تىب تورىدى.

قندە سى موضوعدە ايش آلىپ باردىنگىز؟

تدقىقات ثمرە سى نىمە لردن عبارت بۇلدى؟

- اولم بار علمى ايشىمگە اونىيورسىتتى پروفىسرى ، محمد نادر سعیدوف رهبرىك قىلدى. مىن «افغانىستانلىك اۋزىبىكلرنىنگ خلق قۇشقىلرى» دىگن موضوع اوستىدە تدقىقات ايشلىرى آلىپ باردىم. بو بارە دە افغانىستاندە يشە ياتگن اۋزىبىكلر آرە سىدە كۇپلە ب بۇلىپ، خلق قۇشقىللىرىنى تۇپلە دىم. بولر اساسىدە بىر قنچە علمى مقاله لر اعلان قىلدىردىم. ۱۹۸۰ - اينچى يىلدە كابلدە اۋزىبىك تىلىدە، درى ترجمە سى بىلن بىرگە لىكدە ، «خلق در دانه لرى» دىب ناملىگن كتابىم چىقدى. اوشبو كتابنى كىنگە يتىرىلگن حالده اۋن باسمىه كاغذ دە «خلق دردانه لرى» نامى بىلن تاشكىنتدە گى غفور غلام نامىدە گى ادبىيات و صنعت نشرىياتىدە ۱۹۸۶ - اينچى يىل چاپ ايتىلدى. بو كتاب افغانىستان جمهورىتى نىنگ «خوشحال خان ختك» ناملى مكافاتىگە سزاوار بۇلگن. اسپىرانتورە دە بۇلگە نىمدە ، اۋزىبىكستان رادىو تلوىزىونى، گزىتە و مجله لرىدە قتنشە شىب تورىدىم. كۇپ گىنە مقاله لرىم اۋزىبىك همده روس تىللىرىدە مطبوعاتدە اعلان قىلىندى.شونىنگ دىك روس يازوچىلرى ماكسىم گوركى و و. شكافىف نىنگ «پادو» و «شربت توس» ناملى داستانلىرىنى اۋزىبىك تىلىدن ، درى تىلىگە ترجمە قىلدىم. بو كتابلر غفور غلام نشراتىدە چاپ ايتىلدى.

نتىجە

باغبان نىت قىلىپ مىوہ لى كۇچت اىكە دى. تون و كون ، قىشىن - يازىن اونى پرورىشلە ب ، حاصلگە كىرىتە دى . مىوہ سىنى قاقىپ كۇرگندىن سۇنگ ، قىلىنگن محنت نىنگ نتىجە سى بهرمند بۇلىپ سويونە دى. فىض الله اىماق هم اوزاق يىللىك محنتىگە يقىندە يكون يسە دى.

اۋزبېكىستان فنلار كە دېمىيە سى پوشتكىن نامىدە گى تىل و ادبىيات اينستىتوتى نىنگ كىنگە يتىرىلگن علمى ساويتىدە دىسرتىتسىيە حمايە قىلدى . اونىنگ علمى ايشىگە اۋزبېكىستاندە خدمت كۆرستگن فن اربابى، فىلو لوجى فنلرى دوكتورى ، پروفىسور نتن ملە يف ، عبدالقادر ھىيت محمىدوف ، محمد يعقوب قۇشجانوف، عزت سلطان ، بەھادر سرىمساقوف، توردى مىرزايىف لىر كىتتە بەھأ بىرىشىدى.

تدقىقات نىتىجە سى يامان بۇلمە دى. بىر آوازىن فىض الله اىماققە - فىلولوجى فنلرى نامزدى (دوكتورى) دىگن علمى عنوان بىرىلدى.

افغانىستاندە ىشە ياتگن اۋزبېكلردن فىض الله اىماق بىرىنچىلردن بۇلىب فولكلور ساحە سىدە ، عالملىك عنوانىگە مىسر بۇلدى ، - دىدى پىراورد سۇزگە چىققن پروفىسر عبدالقادر ھىيت متوف. دىمك ، فىض الله اىماق بىرىنچى قلدىرغاچلردن بۇلدى. اونى آقىشلە سىك ارزىدى.

مىن ، - دىدى دوكتور فىض الله اىماق ، اۋزبېكىستاندن ، تاشكىنت نىنگ عالملىرىدن منتدارمىن. بو بىردە علمى اىشىم اوچون برچە قۇلە يلىكلر ىرە تىب بىرىلدى. عاىلە م بىلن تاشكىنتدە ىشە ب تورىمىن. حاضرچە « رادوگە » نىشرياتىدە ترجمان بۇلىب اىشلە ىپمىن. بو نىشريات مىنگە تاشكىنت نىنگ اىنگ گوزە ل چىلانزار دەھە سىدە اوچ خانە لى اوى بىرىشىدى. عمر بۇلداشىم انابت اىماق تاشكىنت دارالفونونى نىنگ ژورنالىستىك فاكولتە سىدە تىلىم آلىە پتى. فرزندلرىم- ىلدا، محمد باىر تاشكىنتدە گى ۱۸۸ - اىنچى مكىتدە اوقىشىپتى . كىچىك اۋغلىم علىشىر اىماق تاشكىنتدە تولد تاپدى . بىر سۇز بىلن اىتگە نىمدە اۋزبېكىستان مىنىنگ اىككىنچى يورتىم بۇلىب قالىدى. اونىنگ مەھربان ، مىھماندۇست خلقىدىن بىر عمر قىرصارمىن. بو بىردە آلگن بىلىملىرىمنى وطنىمگە بارگىچ ، خلقىم نىنگ بخت - سعادتى بۇلىدە صرفلە ىمىن دىب اىشانچ بىلدىرە مىن.

آخىرگى سۇز

دۇستلىك رىشتە لرى باغلىندى. اۋغانىستان - اۋزبېكىستان ، بىر كىتتە دربا نىنگ اىككى ساحلىدە جايلىشگن يورت. جىحون نىنگ سووینى بىزھم ، اولر هم اىچە دى . بىز تىنچ ىششنى اىستە ىمىز. يان قۇشنىمىز بۇلگن افغانىستانلىكلر هم آسايىشتە لىك اىستە ىدى. دىمك ، ياش عالم دوكتور فىض الله اىماق شو اىككى يورت وكىلى. او بار بىلىمى تىنچلىك بۇلىدە، خلق معمور چىلىگى بۇلىدە صرفلە ىدى.

- مین تینچلیک فرزندى بۇلىب قالىشنى خواهله يمن. دۇستلىك رشته لرى مینینگ قانىمدن فرزند لرىمگه اۆته دى. مین خلق فرزندى بۇلىب قاله من. شو ایزگو- نیت یۇلیده یشه ب ، ایشله یویره من ، - دیدى آخرگی سۆزینی یكونلر ایکن فیض الله ایماق.

حمید حبیب الله یف ،

اۇزبیکستان ژورنالیستلر اوبوشمه سى اعضاسى ،

سعید الله مؤمنوف ،

« آیدین » گزیتته سى خبرنگاری

تاشکینت شهر ، اۇزبیکستان ریسپوبلیکه سى

(۱۹۸۶ = ۱۳۶۵ انچی ییل)

ایسلتمه:

مذکور مصاحبه ، ۱۳۹۳ - اینچی ییلده « غضنفر بنیادی » تمانیدن کابل شهریده باسیلیب چیققن دوکتور ایماق نینگ دل سۆزلری (سوز دل) کتابیدن اقتباس قیلیندی .

امان معاشر ژور نالیست آزاد